

mini

minimera är en liten tidning
om sopor för dig som bor i
Malmö och Burlöv
#1.08

mera

Är maten OK?
Titta, lukta, smaka
och spara dina pengar ▶

▶ Bästa loppisfyndet:
Snyggt, smart och billigt!

▶ Vinn Soda Streamer!
Gör ditt eget bubbelvatten

Här är Minimera!

Minimera når dig som bor i lägenhet i Malmö och Burlöv. Här läser du om allt som hör ihop med sopor – sortering, återvinning, second hand-shopping, gör det själv-tips och miljötänkande. Vad vill du att vi ska skriva om?
Hör av dig till oss på minimera@vasyd.se eller ring på 020-34 16 00!
Nästa nummer kommer i ditt brevkast i mitten av maj.

VASYD

Titta, lukta, smaka - och ät upp maten!

Foto: Kennet Ruona.

Handen på hjärtat: Brukar du slå till på matvaror märkta "Kort datum. Halva priset!"? Om inte - gör det!

- Det är kanonbra, ett jättebra tillfälle att handla bra mat billigt. Inte minst om det är ost. Det är ju då de börjar smaka, utbrister Linda Dahl, gastronom och anförare av Mat-karavanen runt Möllevångstorget.

Det här med att stämpla ett datum på våra livsmedel med texten "Bäst före" får i all välmening sina konsekvenser. En är att vi håller på att tappa luktsinnet, om man får tro komikern Fredrik Lindström. En annan att vi slänger alldeles för mycket mat i onödan, om man får tro Linda Dahl och hennes karavan-kollega Hanna Tunberg.

- Oavsett datum, lukta och smaka på varorna, lita inte på datummärkningen, varken åt det ena eller andra hållet, uppmanar Linda Dahl.

Marginalen ofta god

Bäst före-datumet betyder nämligen inte att maten är full av bakterier dagen efter. Det enda det betyder är att man före det datumet kan vara fullständigt säker på att inte bli dålig av matvaran. Det innebär att tillverkarna sätter datumet med god marginal.

- Om man tittar, luktar och smakar märker man direkt om något är fel, försäkras Hanna Tunberg.

Minimera undrar vad Miljöförvaltningen har för syn på saken, och ringer Patrik Giehler som är livsmedelsinspektör där.

Han är inne på samma linje:

- Lita aldrig klockrent på datummärkningen eller någon annan. Det handlar alltid om att göra ett aktivt val själv, säger han.

Enligt Linda Dahl och Hanna Tunberg beror det onödiga slängandet på att gammal kunskap från tidigare generationer har försvunnit. Vi vet inte var maten kommer ifrån eller hur naturliga råvaror ser ut och luktar.

- Trots alla matprogram på TV är kunskapen förvånansvärt låg idag. Hur många reflekterar till exempel över att en hängmörad biff faktiskt är kött där en föruttelseprocess har börjat, undrar Hanna.

Linda tycker att A och O för att hålla maten fräsch så länge som möjligt är att lära sig att förvara varorna rätt.

- Tomat innehåller till exempel ett ämne som påskyndar mognaden. Lägg därför inte bananer och tomater tillsammans om du inte vill att gröna bananer ska bli gula, förstås. Även äpplen har den effekten.

Skär rent osten

När det gäller ost behöver man inte vara rädd för lite möglet.

Allt mer mat i soppåsen

2004 slängde varje hushåll 3,87 kg matavfall, varje vecka. Det är en ökning med nästan ett kilo sedan 1997, då varje hushåll slängde 2,98 kg mat i veckan.

Källa: Avfall Sverige

- I ost finns laktos, ett ämne som hindrar mögelsvampen från att utveckla gift och bilda trådar. Därför är det bara att skära bort det synliga möglet, sedan går det utmärkt att äta osten.

- Marmelad däremot innehåller glukos och fruktos, ämnen som tillåter möglet att utveckla gift. Har den börjat mögla måste hela burken slängas, förklarar Hanna.

Så vad ska man tänka på när man handlar över disk utan datummärkning, som fallet ofta är på Möllevångstorget?

- Fråga handlaren. Kan han eller hon inte svara, be dem ta reda på ett svar. Och handla mer i din närbutik. På stormarknaderna köper vi storpack som vi ofta inte hinner äta upp, och så slänger vi mat i onödan.

Hanna Tunberg

Linda Dahl

Foto: Kennet Ruona.

Vad är Mat-karavanen?

En två timmar guidad tur på Möllevången hos olika handlare. Linda Dahl och Hanna Tunberg berättar om butikernas inriktning, vilka råvaror som finns och ger tips om hur man använder dem, var de kommer ifrån och mycket mer.

Vinn Soda Streamer!

Gillar du bubbelvatten? Vill du också sluta släpa hem vatten på flaska? Billigare, enklare och klimatsmartare! Vi har en Soda Streamer till utlottning!

Allt du behöver göra för att ha vinstchans är att skicka in ditt namn, telefonnummer och adress till minimera@vasyd.se eller till Minimera, VA SYD, Box 191, 201 21 Malmö, senast den 31 mars. Den lyckliga vinnaren meddelas personligen och presenteras även i nästa nummer av Minimera.

Vad är det här för ett fiffigt skåp?

Hej Günther Raud,

österrikisk Toarpsbo, fotolärare och loppisveteran.

- Vårt "tittskåp". Här har vi teve, fjärrkontroller, DVD och VHS. Det står i vardagsrummet och eftersom det har en jalusilucka som man enkelt drar för så kan vi trola bort alla apparaterna när vi inte använder dem. Det är rätt befriande.

Hur fick du tag i det?

- Jag köpte det på Skabersjö IF:s årliga loppis för en så där fyra år sedan, sista timmen när priserna sjunker som stenar. Tio kronor kostade det, fast haken var att skåpet var låst och att nyckeln saknades. Vi chansade, och när vi kom hem satte vår son igång att testa alla gamla udda nycklar han kunde hitta. På tredje försöket gick låset upp!

Wilken otrolig tur.

- Ja, helt osannolikt. Men annars hade vi ordnat det på annat sätt.

Berätta mer om skåpet!

- Det är en gammal gedigen kontorsmöbel i ek från Kinnarps. Jag har tagit bort ett par hyllplan och borrar hål för sladdar och lufttillförsel på baksidan. Vår förra teve var mindre och när vi nyligen bytte till en platteve gällde det att hitta en 22-tummare. Den går in med ett par millimeter till godo på bredden. Begagnad den med, förresten.

Foto: Kennet Ruona.

mini&mera

Stina Hjelm, Seriestudion.

VA SYD - större och starkare

Minimera har fått en ny avsändare! Som du kanske hört har Malmö och Lunds VA-verk gått ihop och bildat det nya kommunalförbundet VA SYD. Vi ansvarar sedan årsskiftet för vatten och avloppshantering i Malmö och Lund. Vi ansvarar vi även för avfallshantering i Malmö och Burlöv. Tanken är att en stor organisation ska bli starkare och ännu effektivare.

En ovanligt glad påsk

Godisfyllda ägg i all ära - varför inte göra någon du gillar glad med ett presentkort på en upplevelse eller tjänst? Omtanke kan man ju aldrig få för mycket av. På vår webbplats hittar du de fina presentkorterna som du kan ladda ned och e-posta eller skriva ut och räkka över personligen.

www.vasyd.se

Med Resurstrappan minskar vi sopberget

EU har en bra idé för hur vi ska ta hand om våra sopor. Modellen är enkel men har fått det något svåra namnet Avfallshierarkin. Vi kallar den istället Resurstrappan. Den beskriver hur och i vilken ordning vi ska ta hand om våra sopor.

Skapa inte sopor i onödan

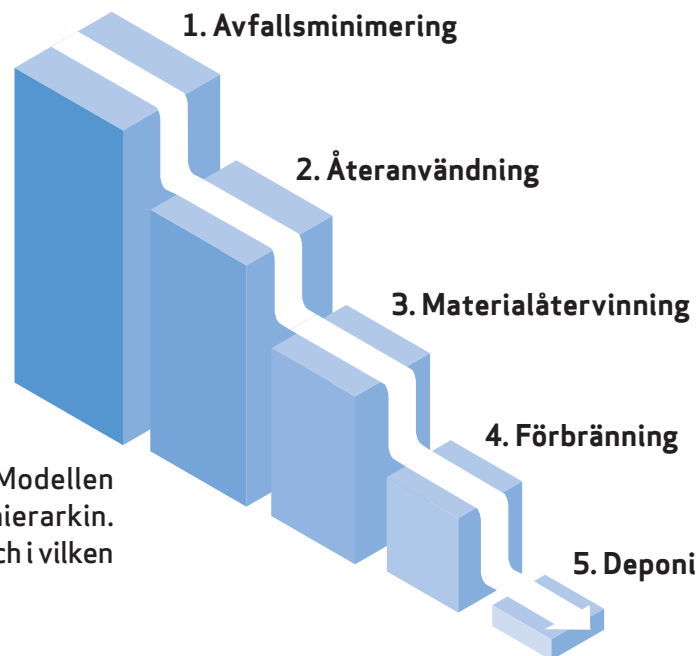
1. Avfallsminimering Till att börja med ska vi förhindra att det överhuvudtaget uppkommer några sopor. De som tillverkar ska tänka på sina produkter som framtida sopor redan när de utvecklar dem. Detta för att få fram produkter som kräver mindre material och material som håller längre. Vi konsumenter kan fundera på om vi behöver just den där grejen. Kanske funkar det lika bra att låna eller köpa begagnat?

Använd saker igen

2. Återanvändning De prylar vi inte längre behöver ska vi i första hand försöka återanvända, till exempel genom att sälja och köpa begagnat. Någon annan kanske blir vild av lycka över den där lampan du inte längre står ut med att se?

Låt materialen överleva

3. Materialåtervinning Prylen som till slut inte hittar ett nytt hem består trots allt av värdefullt material. Det ska vi försöka ta hand om på bästa sätt för att använda som ny råvara till nya produkter.

Ta hand om energin

4. Förbränning Det som av olika anledningar inte kan användas som nytt material innehåller ändå energi. Den ska vi utvinna på bästa sätt. Det kan vi göra genom att röta och på så sätt utvinna biogas, eller genom att förbränna till värmeenergi.

Säkra resterna

5. Deponi Det sista vi tar till är att "slänga på tippen", det vill säga deponera. Om vi följer den här modellen har vi bara lite sopor kvar i det här skedet. Då kan vi ta hand om soporna på särskilda platser utan att det leder till några större problem.

Snabbguide till Resurstrappan

- Shoppa med eftertanke! Tänk hållbart, begagnat, kvalitet.
- Släng inte användbara saker – sälj eller ge bort dem!
- Lämna allt som går till återvinning.

[Så heter loppisfynd på...]

Kroatiska Odlična, jeftina roba sa buvljaka	Danska Loppemarkedsfund
Sydkurdiska ههزان و تالان	Engelska Flea-market bargain
Kurmandji Malê mezatê	Somaliska Suuqa badeecadaha gacan labaadka ee qiimahooda jaban
Persiska اوکازیون در بازار مکاره	Serbiska Odlična, jeftina roba sa buvljaka
Arabiska صفقة جيدة في سوق السلع المستعملة	Bosniska Odlična, jeftina roba sa buvljaka

Bra exempel på loppisfynd

Förr: en navkapsel. Nu: ett nyckelfat hemma hos Günther Raud.

Tre bra sajter

Förpacknings- och tidningsinsamlingens webbplats med det något krångliga namnet www.ftiab.se har fått ny kostym. Här hittar du information om hur du sorterar ditt avfall, var du lämnar det och vilken nytta det gör för miljön.

Miljöförvaltningen i Malmö stad har matnyttig information om hur du hantear olika livsmedel. Ta en titt på www.malmo.se/miljohalsa/livsmedel/hanteringochhygien

Kolla in VA SYDs nya webbplats som är under utveckling, www.vasyd.se. Här finns även Minimera. Längre fram kommer du att hitta mycket användbar och läsvärd information om avfall.

